

УДК 81.11

**ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНІ ТА ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ІСПАНСЬКОМОВНОГО ГУМОРУ (НА МАТЕРІАЛІ МУЛЬТИМОДАЛЬНОГО
ЦИФРОВОГО КОРПУСУ)**

Штолїна Дарія, Київ, Україна

студентка 6 курсу Факультету романо-германської філології

Київський Столичний Університет імені Бориса Грінченка

dmshtolina.frgf23m@kubg.edu.ua

**FUNCTIONAL, STYLISTIC AND PRAGMATIC FEATURES OF SPANISH-
LANGUAGE HUMOUR (BASED ON THE MULTIMODAL DIGITAL CORPUS)**

Dariia Shtolina, Kyiv, Ukraine

6th year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

dmshtolina.frgf23m@kubg.edu.ua

У статті досліджено функціонально-стилістичні та прагматичні особливості іспанськомовного гумору в контексті глобалізації та цифрових комунікацій. Особливу увагу приділено аналізу гумористичних постів у соціальних мережах, які демонструють, як іронія та сарказм виконують ролі соціальної критики, культурної адаптації та засобу створення емоційного зв'язку з аудиторією. Показано, що іспанськомовний гумор, завдяки своїм унікальним стилістичним прийомам, адаптується до цифрового простору, підтримуючи національну ідентичність і міжкультурну комунікацію. У дослідженні наведено приклади гумористичних публікацій, які ілюструють використання гри слів, іронічного контрасту та риторичних прийомів для створення комічного ефекту.

Ключові слова: іспанськомовний гумор, іронія, сарказм, прагматика, соціальна критика, цифрові комунікації, гумористичні публікації, соціальні мережі, культура, міжкультурна взаємодія.

The article explores the functional, stylistic and pragmatic features of Spanish-language humour in the context of globalisation and digital communications. Particular attention is paid to the analysis of humorous posts on social networks, which demonstrate how irony and sarcasm serve as social criticism, cultural adaptation and a means of creating an emotional connection with the audience. It is shown that Spanish-language humour, thanks to its unique stylistic techniques, adapts to the digital space, supporting national identity and intercultural

communication. The study provides examples of humorous publications that illustrate the use of wordplay, ironic contrast and rhetorical devices to create a comic effect.

Keywords: *Spanish-language humour, irony, sarcasm, pragmatics, social criticism, digital communications, humorous publications, social media, culture, intercultural interaction.*

Вступ. Іспанськомовний гумор є важливою складовою національної ідентичності, яка відображає культурні, соціальні та політичні реалії. У сучасному світі цифрові комунікації значно вплинули на його розвиток, зокрема через активне використання іронії та сарказму у соціальних мережах. Такі стилістичні прийоми виконують важливі функції не лише розваги, а й соціальної критики, сприяючи формуванню емоційного зв'язку з аудиторією. Зважаючи на глобалізацію, дослідження іспанськомовного гумору дозволяє глибше зрозуміти його унікальні риси та вплив на міжкультурну взаємодію.

Постановка проблеми. У сучасному цифровому просторі гумор набуває нових форм і функцій. Іспанськомовний гумор, що активно розвивається у соціальних мережах, відзначається унікальними прагматичними та стилістичними особливостями. Попри це, дослідження гумору як соціокультурного феномену залишається недостатньо вивченим, особливо у контексті його ролі в критичному осмисленні суспільних явищ і формуванні національної ідентичності. Проблема також полягає у необхідності аналізу того, як іронія та сарказм адаптуються до цифрового середовища, зберігаючи свою культурну унікальність.

Мета дослідження. Метою цього дослідження є визначення функціонально-стилістичних і прагматичних особливостей іспанськомовного гумору на основі аналізу контенту з соціальних мереж. Це включає вивчення того, як іронія та сарказм використовуються для створення комічного ефекту, соціальної критики та міжкультурної взаємодії. Дослідження також має на меті виявити, як ці стилістичні прийоми сприяють адаптації гумору до цифрового середовища та впливають на аудиторію.

Результати дослідження свідчать про значущу роль іспанськомовного гумору як інструменту соціальної критики та культурного вираження, особливо в контексті цифрового середовища. Іронія та сарказм, які є основними стилістичними прийомами, дозволяють авторам створювати багаторівневий гумор, що поєднує розважальну й аналітичну функції. У соціальних мережах ці прийоми активно використовуються для висвітлення соціальних, політичних та професійних проблем, викликаючи емоційний відгук аудиторії та сприяючи формуванню солідарності серед іспаномовних користувачів. Аналіз конкретних прикладів гумористичних постів демонструє, як гра слів, подвійні сенси та риторичні прийоми створюють несподівані комічні ефекти, що критично осмислюють сучасні реалії. Таким чином, іспанськомовний гумор не лише адаптується до цифрового середовища, а й стає

потужним засобом міжкультурного діалогу та інструментом підтримки національної ідентичності.

Виклад основного матеріалу. У соціальних мережах іспанськомовний гумор часто реалізується через такі засоби, як іронія та сарказм, які мають унікальні прагматичні функції, що відрізняються від інших форм гумору. Іронія виступає способом непрямой критики або оцінки, де справжнє ставлення автора приховане, а читач отримує можливість багаторівневого сприйняття повідомлення. Сарказм, навпаки, є більш жорсткою формою іронії, яка фокусується на висміюванні або зневажливому підкресленні абсурдності чи суперечностей певних ідей або обставин. Завдяки цим стилістичним прийомам іспанськомовний гумор адаптується до цифрового простору, сприяючи розвитку національної ідентичності та міжкультурної комунікації з урахуванням нових стилістичних і функціональних особливостей.

Гумор відіграє значну роль у культурі, впливаючи на різні аспекти суспільного та особистого життя. Його функції виходять за межі розваги: гумор часто стає інструментом соціальної критики та аналізу суспільних явищ. Як зазначає іспанський дослідник Франциско Юс, іспанський гумор має унікальні прагматичні особливості, які відрізняють його від гумору інших культур. Зокрема, він часто використовується для підкреслення суспільних суперечностей через іронічні та саркастичні прийоми. На думку Юса, іспанський гумор також сприяє зміцненню соціальних зв'язків і формуванню почуття єдності серед іспаномовних людей (Yus, 2020). У порівнянні з українським гумором, який, за словами Коваліва, варіює за емоційною спрямованістю від дружнього до саркастичного, іспанський гумор вирізняється схильністю до самокритики та переважно непрямой критики суспільства.

Гумор має потужний психологічний та емоційний вплив, коріння якого сягає глибин людської природи. Він виконує функцію сублімації емоцій, тобто перетворення напружених або негативних почуттів у прийнятну соціальну форму. Це, своєю чергою, сприяє досягненню стану катарсису — емоційного очищення, що знімає внутрішню напругу та викликає відчуття полегшення (Ковалів, 2007).

Сміх, як фізіологічна реакція на гумористичний стимул, є складним процесом, що включає активізацію м'язів, вивільнення звукових сигналів та вплив на мозкову діяльність. Це підкреслює його багаторівневу природу, яка поєднує біологічний і когнітивний аспекти (Seco, 2005). Така реакція не лише має терапевтичний ефект, але й формує міцний емоційний зв'язок між учасниками комунікації.

Гумор виконує важливу роль у сприйнятті складних або делікатних тем, роблячи їх зрозумілішими для широкої аудиторії. Він допомагає зняти надмірну серйозність із певних питань, відкриваючи можливість для їх легшого осмислення. Як зазначає Ковалів (2007):

“Гумор робить ці явища доступними для широкого загалу, створюючи своєрідний місток між високим і буденним” (с. 246). Таким чином, гумор стає засобом інтеграції культурних смислів, сприяючи комунікації та полегшуючи сприйняття навіть найбільш складних тем.

У сучасному цифровому середовищі, зокрема в соціальних мережах, іронія та сарказм стали ключовими засобами формування гумористичного контенту. Їх популярність пояснюється здатністю відображати важливі соціальні, культурні та політичні реалії, що викликає активний відгук аудиторії. У цій частині дослідження розглядаються практичні результати, засновані на аналізі гумористичних публікацій, які ілюструють, як автори використовують іронічні та саркастичні прийоми для створення комічного ефекту та привернення уваги аудиторії.

Іронічні та саркастичні пости привертають увагу аудиторії завдяки здатності перетворювати складні життєві ситуації на простий, але водночас глибокий жарт. Наприклад, у твіті «¿Por qué los diabéticos no pueden vengarse? Porque la venganza es dulce... (X – Доступ за: <https://x.com/ChistesVascos/status/756990573727387648>)» використовується гра слів та подвійність значень слова "dulce" (солодкий), що створює комічний ефект завдяки поєднанню медичного контексту з концепцією помсти.

З лінгвістичного погляду, ключове слово "dulce" має подвійне значення: воно може описувати смак і бути метафорою. В іспанській мові вираз "la venganza es dulce" означає, що помста приносить задоволення. Інше ключове слово — "diabéticos" (діабетики) — одразу вводить слухача в медичний контекст, де "dulce" набуває буквального сенсу як їжа з високим вмістом цукру, яка зазвичай заборонена для діабетиків. Комічний ефект виникає з гри на семантичній двозначності: слово "dulce" у фразеологізмі сприймається буквально.

Граматично жарт побудований як риторичне запитання "¿Por qué los diabéticos no pueden vengarse?" з короткою та несподіваною відповіддю "Porque la venganza es dulce". Така структура забезпечує стислу форму та легке сприйняття. З прагматичної точки зору, жарт грає з очікуваннями: слухач, підготовлений до серйозної відповіді, отримує гумористичне пояснення, що базується на грі слів. У результаті виникає несподіваний комічний ефект, де "помста" буквально "не підходить" діабетикам через її "солодкість".

Іронічні та саркастичні пости привертають увагу користувачів завдяки своїй здатності висміювати стереотипи й соціальні явища. Наприклад, у твіті «¿Sabes cuál es la diferencia entre un Sacerdote y un Abogado? R: Que al Abogado solo le gustan los Huecos Legales (X – Доступ за: <https://x.com/SarcasmoIronico/status/1770911872612544625>)» автор саркастично натякає на те, що адвокати шукають «лазівки» в законодавстві.

Цей жарт побудований на грі слів і сатиричному контрасті, зокрема у порівнянні ролей адвоката та священника. Лінгвістично і прагматично він викликає сміх через подвійний сенс

фрази та соціальні стереотипи. Розглянемо докладніше з лінгвістичної точки зору. Фраза "huesos legales" у буквальному сенсі означає "юридичні прогалини" — неточності або прогалини в законодавстві, які дозволяють обійти або «вигідно» трактувати закон. Це створює гумористичний ефект, оскільки слово "huesos" (буквально "дірки", "отвори") тут набуває додаткового підтексту, який, при порівнянні зі священником, натякає на проблеми, пов'язані з моральністю і репутацією церкви.

З точки зору прагматики жарт зумовлений контрастом між морально-етичним іміджем священника і популярним стереотипом адвоката як того, хто використовує лазівки в законі. Згідно зі стереотипом, адвокати схильні до практичності та маніпуляцій з законом, тоді як священник асоціюється з моральною чистотою. У жарті є натяк, що адвокати використовують "huesos legales" для своєї вигоди, але насправді тут мається на увазі більше, ніж просто юридичні лазівки.

Порівняння зі священником має сатиричний підтекст. На нього натякають через сучасні скандали, які торкаються деяких представників церкви, що призвели до негативних асоціацій. У жарті іронічно підкреслюється, що адвокатів цікавлять тільки "юридичні дірки", тоді як у випадку священника існують непрямі натяки на моральні "дірки", маючи на увазі теми, пов'язані зі скандалами.

Таким чином, жарт спрацьовує через сатиричне висвітлення двох дуже різних професій, які, проте, мають спільний натяк на «дірки», але з різними конотаціями та підтекстами.

Багато гумористичних постів використовують іронію і сарказм для виклику емоцій та рефлексії в аудиторії. Наприклад, у твіті «*A esas Personas que dicen que el Socialismo es el mejor modelo económico del mundo quiero decirles que ustedes son Unos Genios Económicos, Financieros y políticos Fuera del Paradigma!*» (X — Доступ за: <https://x.com/SarcasmoIronico/status/1639458526891323392>)» автор саркастично висловлює критичне ставлення до прихильників соціалістичної моделі.

Цей жарт побудований на сарказмі та іронії, де використання певних фраз і тональності викликає гумористичний ефект. У тексті використовуються терміни "Socialismo" (соціалізм), "modelo económico" (економічна модель), "genios económicos, financieros y políticos" (економічні, фінансові та політичні генії), і "Fuera del Paradigma" (поза парадигмою). Слово "genios" має відтінок іронії, оскільки в цьому контексті автор жарту, скоріше, натякає на протилежне — мовляв, такі люди не є геніями, а, навпаки, можливо, мають ілюзії щодо соціалізму.

Семантичний фокус жарту спрямований на іронічне використання фрази "Fuera del Paradigma". Це формулювання ніби підносить людей, які підтримують соціалізм, як мислителів "поза межами звичайного мислення", що зазвичай має позитивний сенс. Однак у

цьому контексті це використовується саркастично, натякаючи на відрив від реальності або віру в утопічні ідеї.

Крім того, фраза "mejor modelo económico del mundo" також є іронічною: вона створює ілюзію, ніби говорять про щось ідеальне, але в реальності автор натякає на недоліки соціалізму як економічної системи.

Граматики жарту є простою, але використання великих літер для таких слів, як "Unos Genios Económicos, Financieros y Políticos", підсилює сарказм, надаючи цим словам іронічного значення.

Висновок цього дослідження підкреслює важливість іспанськомовного гумору як соціокультурного феномену, що відображає специфічні прагматичні функції та особливості мовленнєвих прийомів. Іспанськомовний гумор, побудований на іронії та сарказмі, виконує функції не лише розваги, а й соціальної критики, сприяючи формуванню соціальної солідарності серед іспаномовної аудиторії. Іронія надає читачеві можливість інтерпретувати повідомлення на кількох рівнях, тоді як сарказм допомагає загострювати увагу на протиріччях і абсурдності, особливо в професійній, політичній і культурній сферах.

Соціальні мережі значно вплинули на динаміку гумористичного дискурсу, роблячи іронічні та саркастичні прийоми більш доступними та ефективними для залучення аудиторії. Приклади аналізованих постів показують, як автори вдаються до лексичних і синтаксичних прийомів, щоб досягти гумористичного ефекту, який одночасно критикує й розважає. Гумор у соціальних мережах стає потужним інструментом міжкультурного діалогу, який дозволяє користувачам відобразити соціальні проблеми через розважальну, але критичну призму.

Таким чином, іспанськомовний гумор в умовах цифрового середовища збагачує національну ідентичність, стаючи інструментом соціального впливу та культурної взаємодії, а його розуміння сприяє кращому усвідомленню культурних нюансів та особливостей іспаномовного світу в контексті глобалізації.

Список використаних джерел:

1. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-укладач Ю. І. Ковалів. (2007). Київ: ВЦ «Академія».
2. Yus, F. (2020) *Pragmatics and humor in Spanish research*. In book: *The Routledge Handbook of Spanish Pragmatics* (pp.403-420)Publisher: Routledge
3. Seco, M. (2005). *Diccionario de uso del español actual*. Madrid: Santillana.
4. X.com . (nd). X (пан. Twitter). <https://x.com/ChistesVascos/status/756990573727387648>
5. X.com . (nd). X (пан. Twitter). <https://x.com/SarcasmoIronico/status/1770911872612544625>
6. X.com . (nd). X (пан. Twitter). <https://x.com/SarcasmoIronico/status/1639458526891323392>